

SDÍLENÉ RODIČOVSTVÍ

Mgr. Terezie Pemová
Prof. PhDr. Radek Ptáček, PhD., MBA

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Sdílené rodičovství je edukativně podpůrný program pro rodiče a děti v situacích rozpadu rodiny. Slouží pro podporu rodičů, ale i dětí v této nelehké situaci.

UPOZORNĚNÍ: Tento materiál ani jeho části nenahrazují soudní dohodu rodičů nebo soudní rozhodnutí o úpravě rodičovské odpovědnosti k nezletilým dětem, nezabývá se otázkou stanovování a úhrady výše výživného.

Oponenti:

Mgr. Čekalová Pořízková Lucie, opatrovnická soudkyně, Okresní soud Tábor

Mgr. Fialová Lenka, místopředsedkyně, Okresní soud Vsetín

Mgr. Jarolímová Marie, Probační a mediační služba Most

JUDr. Kotrady Pavel, předseda, Okresní soud Vsetín

Mgr. Kůrková Ilona, Poradna pro rodinu a manželské vztahy, Jihlava

Mgr. Lazárková Markéta, OSPOD Vsetín

Mgr. Malíková Silvie, OSPOD Vsetín

Mgr. Oravcová Lenka, Poradna pro ženy a dívky Rožnov pod Radhoštěm

Prof. MUDr. Petrášek Jan, DrSc., 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice

PhDr. Plíšková Alena, Poradna pro rodinu a manželské vztahy Brno

Mgr. Pomklová Kateřina, OSPOD Rožnov pod Radhoštěm

Mgr. Provazníková Jana, místopředsedkyně, Okresní soud Tábor

Mgr. Redlová Lenka, OSPOD Vsetín

PhDr. Skácelová Lenka, Pedagogicko-psychologická poradna Brno

Mgr. Svobodová Kateřina, Probační a mediační služba Most

Bc. Svobodová Kateřina, vyšší soudní úřednice, Okresní soud Most

Bc. Šmerdová Andrea, Azylový dům pro ženy a matky s dětmi Vsetín

Mgr. Vaculíková Šárka, Azylový dům pro ženy a matky Vsetín

Mgr. Vyvážilová Ivana, Poradna pro rodinu a manželské vztahy Jihlava

Název projektu:

Sdílené rodičovství – jak vést a vychovávat dítě s láskou ze strany obou rodičů po rozvodu

Registrační číslo projektu:

CZ.03.2.X/0.0/0.0/17_076/0011503

Terezie Pemová, Radek Ptáček

Národní institut pro děti a rodinu. První vydání. 2020

Grafická úprava a sazba:

NarrativeBase s.r.o., Mišo Dúha, Jan Hruška.

ISBN 978-80-87066-07-2 Tištěná verze

ISBN 978-80-87066-08-9 On-line verze; PDF

Obsah

Předmluva.....	4
Jak to všechno zvládnout	6
Děti a rozpad rodiny.....	10
Vývoj dětí a jejich potřeb.....	13
Rodičovské kompetence	16
Komunikace a sdílené rodičovství	19
Uspořádání péče – rodičovský plán.....	22
Jaký bude život dítěte po rozvodu.....	24
Kde bude dítě žít	24
Osobní kontakt dítěte s druhým rodičem.....	26
Kontakt dítěte s rodičem během doby, kdy je u druhého rodiče	28
Předávání/přemístování dítěte	29
Časový harmonogram kontaktu dítěte s rodiči pro sváteční dny.....	30
Stěhování, změna bydliště dítěte.....	32
Cestování s dítětem mimo místo bydliště	33
Sdílení informací a rozhodování v záležitostech týkajících se dítěte.....	33
Rozhodování rodičů v oblasti vzdělávání, zdravotní a poradenské péče.....	34
Finance	35
Revize, změny plánu sdílené péče a řešení neshod.....	36

Předmluva

Vážení rodiče,

pokud čtete tuto příručku, pravděpodobně zažíváte rozchod/rozvod s rodičem svého dítěte a musíte řešit mnoho otázek, které s tím souvisí. Víme, že se jedná o období velmi nesnadné a nedostatek informací či jejich nepochopení může prohlubovat vaše problémy či prodlužovat tyto bolestné okamžiky. Informace, které najdete v tomto materiálu, vás budou směřovat především k pochopení toho, jak tyto situace prožívá vaše dítě, a k tomu, jak mu svým chováním můžete pomoci vše zvládnout co nejlépe. Příručka je rozdělená do různých částí, které sledují právní, vztahové i praktické otázky rozpadu rodičovského vztahu, rozvodu a uspořádání péče o děti.

Rozpad partnerského vztahu je vždy velmi bolestivé období. V případě, že rozcházející se partneři spolu nemají děti, je často rozchod definitivním koncem jejich vztahu, symbolicky můžeme říct, že došli na konec společné cesty. Rozpad partnerského vztahu rodičů nezletilých dětí naopak nikdy koncem není, ale je začátkem často hodně dlouhé společné cesty do neznáma, kterou absolvujete na začátku podle slepé mapy.

A byť neznámé cesty ve většině lidí probouzejí úzkost, nejistotu, někdy i hněv a pochybnosti, je stále na vás – rodičích, jak rychle začnete do své slepé mapy zakreslovat orientační body a zajistíte, aby především vaše děti přestala znejišťovat svou nepředvídatelností.

Během této cesty se mohou objevit mnohé nenadálé okolnosti, a ne vše, co se bude dít, můžete přímo ovlivnit. Je však určitě lepší aktivně a společně s druhým rodičem hledat uspořádání života, které bude odpovídat potřebám vašeho dítěte i vás samotných, než očekávat, že tato rozhodnutí za vás učiní stát prostřednictvím orgánů sociálně-právní ochrany dětí nebo soudu.

Spolu s druhým rodičem budete muset učinit důležitá rozhodnutí týkající se života dítěte, třeba kde bude žít, jak často se uvidí s druhým rodičem, zda se bude muset stěhovat, měnit školu či v otázkách zdravotní péče. Všechna tato rozhodnutí budou významně zasahovat do života dítěte a mohou ovlivnit jeho chování nejen k vám, ale i k povinnostem, kamarádům a dalším lidem. V této publikaci vám na základě mnohých výzkumů a studií ukážeme, kam nasměřovat vaše rozhodování, aby bylo co nejvíce ku prospěchu vašeho dítěte.

Vaše děti budou velmi ovlivněné i tím, jak se k nim rodiče během a po rozpadu rodičovského vztahu chovají a jak se chovají k sobě navzájem. Na děti má velký, dalo by se říct rozhodující vliv to, jaká úroveň spolu-

práce či konfliktu je mezi vámi a druhým rodičem. Rozpad partnerského vztahu doprovázejí mnohé emoce a často je vyvrcholením nebo katalyzátorem hlubokých konfliktů plných bolesti, zášti, výčitek, pocitu křivdy a neférovosti. A byť nechceme nikterak tyto pocity bagatelizovat, existuje způsob, jak rodiče mohou emoce dostat pod kontrolu a ochránit před nimi své děti. Tato publikace je součástí širšího poradenského programu Sdíleného rodičovství, v jehož rámci můžete absolvovat kurz Sdíleného rodičovství nebo získat podporu při tvorbě vašeho rodičovského plánu.

Jak to všechno zvládnout

Rozpad rodičovského vztahu je realitou života mnoha dospělých i dětí. Když jste spolu s druhým rodičem zakládali rodinu, pravděpodobně jste neplánovali, že se vaše rodina rozpadne. Naopak jste společně snili a plánovali budoucnost pro své děti – těšili jste se, až je povedete poprvé do školky a školy, jak je budete učit plavat a lyžovat, jak budete chodit na koncerty do lidušky nebo se účastnit sportovních závodů, na první tanec při maturitním plese nebo plánování promoce či jejich svatbu.

A i když se rozpadl váš partnerský vztah a můžete mít pocit, že s druhým rodičem již nemáte nic společného, lze předpokládat, že tyto sny týkající se důležitých okamžiků života vašeho dítěte máte nadále společné. A věřte tomu, že i pro vaše dítě je velmi podstatné, aby tyto důležité životní situace mohlo nadále sdílet s vámi oběma. Proto je celý tento vzdělávací a poradenský program nazvaný sdíleným rodičovstvím, kdy sdílení neznamená jen spolupráci vás, obou rodičů, ale především možnost, aby dítě mohlo nadále svůj život sdílet s oběma svými rodiči.

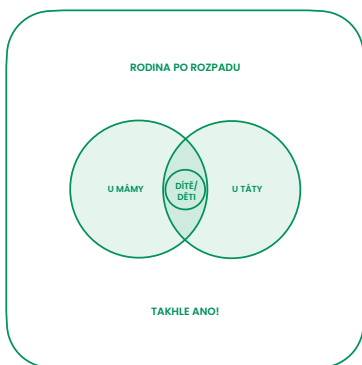
Děti si nevybraly, že se vám narodí, ani se nerozhodly, že ukončí vaše společné rodinné soužití, proto by měly mít možnost, aby byl jejich život co možná nejméně rozpadem rodičovského vztahu zasažen.

Základní doporučení:

- Snažte se s druhým rodičem, zvláště před svými dětmi, nebojovat.
- Nenuťte děti, aby si musely (nebo si jen myslely, že musejí) vybrat jednoho z vás.
- Připusťte si, že pocity (vzpomínky, přání) vašich dětí mohou být jiné než vaše.
- Přemýšlejte o tom, co můžete dělat, ne o tom, co druhý rodič měl, nebo neměl dělat.
- Zaměřte se na to, co fungovalo, nikoliv na to, co nefungovalo.
- Nezapomeňte, že malé kroky mohou vést k velkým změnám.
- Buďte nejlepší rodič, jakým můžete v dané situaci být.
- Vyhledejte pro sebe pomoc, pokud máte pocit, že situaci nezvládáte nebo ji nezvládáte tak dobře, jak byste chtěli.

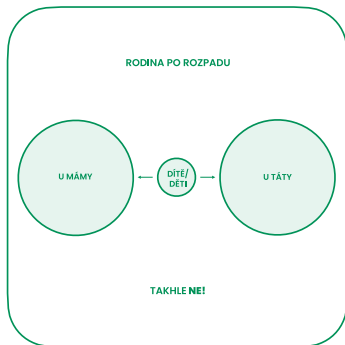
Rozpad rodičovského vztahu přináší mnoho změn do života rodičů i dětí. Pro rodiče může být rozchod sice bolestivou fází, ale přece jen občas katarzí a někdy i osvobozením ze vztahu, ve kterém už nebyli šťastní, a nadějí pro nový začátek. Pro děti to tak vůbec nemusí být a minimálně v začátku jim rozchod rodičů způsobuje jen ztráty. I v případě, kdy rozchod rodičů proběhne v klidu a děti se mohou vídat s oběma rodiči podle potřeby, v podstatě vždy je to méně často, než jak tomu bývalo před rozchodem rodičů. Od okamžiku, kdy spolu rodiče přestanou žít, se dítě musí vyrovnat s tím, že se mu bude po jednom nebo po druhém rodiči v některých situacích stýskat, nebo mu bude chybět. A zatímco od dětí mnohdy očekáváme, že tato omezení automaticky přijmou, dospělí se snaží hledat řešení, která vyhovují jen jim (např. jsou rodiče, kteří odmítají střídavou péči s tím, že by nevydrželi být pět až sedm dní bez svého dítěte, aniž si uvědomují, že tím zároveň chtějí, aby jejich dítě vydrželo deset až dvanáct dní bez druhého rodiče).

Uspořádání péče umožňuje, aby se oba rodiče podíleli na běžném životě dítěte a zažívali s ním běžné životní situace (volný čas, nemoc, školní povinnosti atp.).

I vy budete muset přijmout, že věci nebudou tak jako dřív. Vaše dítě bude třeba i delší dobu, než jak tomu bylo doposud, zvyklé trávit v přítomnosti druhého rodiče a jeho blízkých, ale bez vás. Je přirozené, že se vám bude po vašem dítěti stýskat, že budete prožívat pocity samoty, žárlivosti, někdy můžete mít pochyby o tom, zda druhý rodič postupuje tak, jak si výchovu dítěte představujete vy. Je důležité si uvědomit, že toto jsou vaše pocity, nikoliv pocity vašeho dítěte. Váš stesk, obavy, samotu nepřenášejte přímo ani nepřimo na své dítě, a je-li to potřeba, řešte je se svými blízkými nebo odborníky.

Rozpad rodiny pro dítě tak znamená především ztrátu stability, a to nejen stability vázané na prostředí (tu lze poměrně snadno a úspěšně obnovit), ale především stability vztahové. Dítě potřebuje zažívat blízkost obou svých rodičů, aniž je tento prožitek ohrožován výčitkami, studem, strachem z reakce druhého rodiče nebo pocity nepatřičnosti či nelояálnosti. Hlavním úsilím vás rodičů by tak mělo být znovuoobnovení této stability. Možnost udržet a rozvíjet oboustranně uspokojivý vztah dítěte s oběma rodiči je tak předpokladem jeho zdravého vývoje.

Dítě potřebuje zažívat blízkost obou svých rodičů, aniž je tento prožitek ohrožován výčitkami, studem, strachem z reakce druhého rodiče nebo pocity nepatřičnosti či nelояálnosti.

Sdílené rodičovství není vyjádřené poměrem času, kdy je dítě s tím kterým rodičem, ale **faktickou fyzickou, emocionální a sociální přítomností** (dostupností) obou rodičů (případně dalších blízkých osob) v životě dítěte.

Co je potřeba dělat:

- Vyhnout se vzájemným konfliktům včetně fyzického, citového či slovního násilí (pomlouvání, očerňování, snižování vážnosti).
- Podporovat rozvoj oboustranně uspokojivého vztahu dítěte k oběma rodičům.
- Dohodnout se a dodržovat obdobná výchovná pravidla a požadavky na dítě.

- Domlouvat se na dostatečném množství kontaktů mezi dětmi a prarodiči, případně dalšími blízkými osobami.
- Domlouvat se na veškerých vzdělávacích a volnočasových aktivitách dítěte, společně jednat v zájmu zdraví dítěte.

Co nedělat:

- Chovat se vůči sobě násilně.
- Manipulovat, citově vydírat dítě, pomlouvat nebo zesměšňovat druhého rodiče před dítětem. Probírat s dítětem problémy, které se týkají druhého rodiče, nebo tak činit v doslechu dítěte.
- Nutit dítě, aby si muselo mezi vámi vybírat.
- Nemístně se vyptávat dítěte na život, vztahy nebo aktivity druhého rodiče.
- Dávat sliby, které nedodržíte.
- Vyuzívat dítě jako poslíčka, špiona nebo vyjednače.
- Odmítat umožnit kontakt dítěte s rodičem, aniž je důvodem bezpečí dítěte (včetně odmítání kontaktů dítěte s druhým rodičem jako způsob řešení sporů o výši či úhradu výživného).
- **Používat výroky dítěte nebo projevy jeho chování jako důkaz proti druhému rodiči.** (Velmi častý příklad: dítě (7 let) se po víkendu navrátí od otce a první noc u matky se v noci počůrá. Matka to interpretuje jako projev stresu z pobytu u otce. Obrátí se tedy na praktického lékaře, který запиše to, co matka říká: „Dítě po návratu od otce trpí enurézou, doporučuji omezit kontakt s otcem. Otec na to namítá, že dítě se s ním má hezky a nikdy se u něj nepočůrá. Tuto situaci bychom tedy mohli interpretovat zcela obráceně: „Při změně pobytu k matce se dítě počůrává, je proto nutné omezit styk s matkou.“ Obě varianty jsou velmi zavádějící, byť se v praxi stále používají. Projevy enurézy u dítěte tohoto věku jsou velmi častou reakcí na stres jakéhokoliv původu. Zde s největší pravděpodobností na emocionálně náročné předání v rodičovské konfliktní situaci. Jediné, co dítě svým rodičům tímto vzkazuje, je: „Myslete na mne a udělte situaci předání co nejméně konfliktní.“

Děti a rozpad rodiny

Rozpad rodiny¹ představuje pro dítě **významný zásah do jeho života** a je skoro vždy (minimálně krátkodobě) traumatickou událostí. Rozpad vztahu rodičů se promítá v podstatě do všech oblastí života dítěte (fyzické, emocionální a sociální) a síla dopadu této skutečnosti se násobí opakováním a závažností jednotlivých dílčích změn a následků. Děti, jejichž rodiče se rozcházejí nebo rozešli, mohou procházet různými fázemi přizpůsobení se na tuto situaci, které jsou shodné s reakcemi na jiné zraňující situace (vážná nemoc, úmrtí blízké osoby, násilí atp.).

Pocity a chování dítěte před rozpadem rodičovského vztahu

- Děti cítí nepohodu a napětí mezi rodiči.
- Děti se bojí o své rodiče a také se bojí, co s nimi bude dále.
- Děti cítí úzkost (mohou mít potíže se spaním, jídlem, problémy ve škole).

Pocity a chování dítěte během rozpadu rodičovského vztahu

- Děti jsou v šoku a mohou situaci popírat (mohou si myslet, že „to není pravda“, „nic se nestalo“).
- Děti se bojí, že přijdou o lásku svých rodičů.
- Děti se bojí, že budou odmítány některým z rodičů.

Po rozpadu rodičovského vztahu

- Děti se mohou stále bát, kdo o ně bude pečovat (kde a jak budou žít).
- Když je rodič smutný a zhoršuje se jeho schopnost pečovat o dítě, může se dítě snažit převzít rodičovskou roli.
- Pro děti může být velmi těžké přecházet mezi domovy rodičů, pokud mezi rodiči přetrvává intenzivní konflikt (silný spor).

¹ V programu Sdílené rodičovství používáme pojem „rozpad rodiny“ jako totožné vyjádření pojmů rozvod, rozluka, rozchod rodičovského páru. Pro prožívání dítěte není rozhodující právní podstata rodičovského vztahu i jeho ukončení, ale skutečný emocionální a sociální dopad konce partnerského vztahu jeho rodičů. Otázky právního uspořádání a procesu úpravy péče nejsou předmětem této metody, proto není podstatné, jaký byl právní vztah rodičů před i po ukončení společného soužití a/nebo péče o dítě.

Bez ohledu na to, jaký byl vztah rodičů před samotným rozpadem rodiny, případně jak moc dítě situaci rozumí, většinou tato situace pro dítě znamená mnoho změn. A to minimálně v následujících oblastech:

Vztahové změny

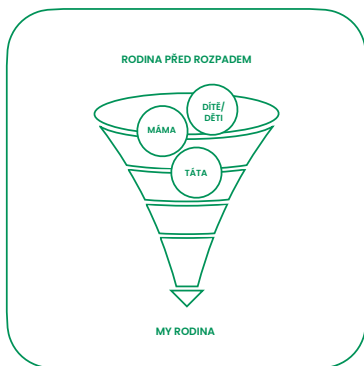
- Rodiče přestávají žít/fungovat jako pár, mění se mezi nimi způsob komunikace (i v případě, že v rodině není přítomný významný konflikt).
- Mění se způsob uspořádání péče o dítě a trávení času, končí společný koncept MY RODINA a mění se na nové uspořádání JÁ + MÁMA a JÁ + TÁTA.
- Rodiče spolu většinou přestanou bydlet, i v případě zachování intenzivního kontaktu mezi dítětem a oběma rodiči může být jeden nebo druhý rodič fyzicky a emocionálně nedostupný v situaci, kdy dítě bylo zvyklé na jeho přítomnost nebo když ho potřebuje (např. usínání, ranní probouzení, různé rodinné rituály, společná účast na oslavách, volnočasových aktivitách atp.).
- Může být obtížné udržet dosavadní kontakty se širší rodinou (v četnosti a rozsahu, a to ze strany obou rodičů).
- Rodiče mohou navazovat nové partnerské/manželské vztahy, což může pro dítě představovat značnou zátěž.

Změna vnímání toho, co je domov

- Během rozpadu rodiny se minimálně jeden z rodičů (nebo dítě s rodičem) odstěhuje a i v případě, kdy má dítě kontakt s oběma rodiči, žije dítě mezi dvěma více či méně propustnými prostředími.
- Po rozpadu rodiny se mnohdy stěhují samotné děti, tzn. děti nezůstávají ve svém „předrozpadovém“ prostředí.
- Se změnou prostředí může docházet k přetrhání významných mimordinných vazeb, nebo naopak nutnosti navazovat nové vztahy v situaci, kdy se dítě spíše přirozeně odtahuje od sociálních kontaktů.

Změny v individuálních schopnostech/projevech rodičů

- Rodiče jsou téměř vždy rozpadem partnerského vztahu ovlivněni (mohou procházet stejnými adaptačními fázemi jako dítě), což oslabuje jejich schopnost uspokojovat především emocionální potřeby dítěte.
- S rozpadem partnerského vztahu mohou být spojeny ekonomické, sociální a pracovní obtíže rodiče, které snižují/ovlivňují jeho sílu pečovat o dítě.
- Naopak v případě navázání nového partnerského vztahu se může dítě cítit ohroženo, odsunuto, může si připadat nepatřičně, neloajálně vůči druhému rodiči atp. (a na rozdíl od „zamilovaného“ rodiče nesdílí nadšení pro novou a otevřenou budoucnost v novém vztahu, ale strach ze ztráty známého).

Mění se způsob uspořádání péče o dítě a trávení času, končí společný koncept MY RODINA a mění se na nové uspořádání JÁ + MÁMA a JÁ + TÁTA.

Má-li dítě dobře zvládat přechody mezi prostředím u vás a u druhého rodiče (bez ohledu na to, jak právně pojmenujete typ péče), potřebuje, aby tato prostředí byla navzájem propustná. Dítě zvládne žít ve dvou prostředích, pokud to ale zároveň neznamená, že tyto dva světy jsou od sebe zcela oddělené. To totiž pak značí, že dítě žije nejen v dvou různých fyzických místech, ale musí i svoje emoce, chování a životní styl dělit podle sobeckosti rodičů, nikoliv svých potřeb.

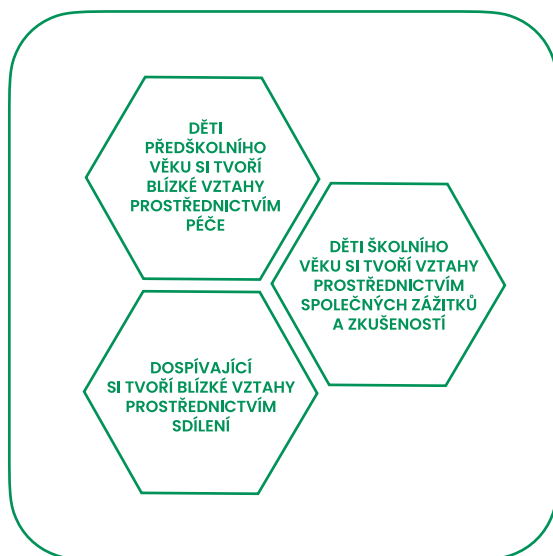
Dítě by tedy mělo mít možnost:

- Užívat v obou prostředích předměty osobní potřeby (oblečení, hračky, knížky, šperky atp.) bez ohledu na to, který z rodičů je pořídil.
- V obou prostředích zažívat emocionálně-sociální přítomnost obou rodičů – fotografie rodičů, dárky, dopisy, vzkazy.
- Hovořit o druhém rodiči (dítě žije v atmosféře, která mu umožňuje určovat, kdy, jak a s kým chce o druhém rodiči hovořit, aniž musí svá sdělení „cenzurovat“ – např. aby to mamince nebylo líto, aby se tatínek nezlobil atp.).

Sdílené rodičovství není vyjádřeno poměrem času, které je dítě s tím kterým rodičem, ale faktickou fyzickou, emocionální a sociální přítomností (dostupností) obou rodičů (případně dalších blízkých osob) v životě dítěte.

Vývoj dětí a jejich potřeb

Každé dítě je jiné a má své individuální potřeby, závisující na stupni jeho vývoje, vztazích k rodičům a dalším blízkým osobám, kamarádům, místu, kde žije, a mnoha dalších faktorech. Všechny děti mají společné to, že potřebují určitou míru souhry ve vztahu rodičů, kteří spolu nežijí, tak aby pro ně bylo jednodušší procházet mezi dvěma domovy. Zároveň jim však nečiní potíže rozumět tomu, že každý z vás rodičů má svůj komunikační styl, osobnost či temperament, a že tedy v každém výchovném prostředí budou některé situace a záležitosti řešeny odlišně. Je potřeba si uvědomit, že i rodiče, kteří žijí a vychovávají dítě společně, přistupují k mnohým životním situacím rozdílně, upřednostňují ve výchově trochu jiné hodnoty nebo řešení, přičemž se děti těmto odlišnostem naprosto přirozeně přizpůsobí, aniž to má vliv na kvalitu vztahu k jednomu nebo druhému rodiči, nebo na jejich psychický vývoj.

Nejhorším následkem rozpadu rodiny je vážné narušení nebo rozbití vztahu dítěte k jednomu rodiči. Abychom této nezvratné situaci mohli předejít, je potřeba rozumět tomu, jak si děti v různých věkových kategoriích tvoří vztahy. Vhodné uspořádání péče, které umožňuje tvořit, prohlubovat nebo rozvíjet vztah dítěte k oběma rodičům, je nutné hledat ihned, když je zjevné, že již nebudete s druhým rodičem žít nadále spolu. Uspořádání

musí zohledňovat věkové odlišnosti, což ale neznamená, že budete čekat, až dítě „doroste do vhodného věku“.

Děti v předškolním věku si tvoří vztah prostřednictvím péče

Rozpadá-li se váš vztah v tomto věku dítěte, je potřeba, aby byl vztah mezi rodiči a dítětem budován prostřednictvím péče. Tedy oba rodiče musejí mít možnost během „svého času“ o dítě pečovat, tzn. krmit ho, přebalovat, oblékat, společně stolovat, koupat, hrát si, společně „pracovat“, uspávat, ošetřovat v případě nemoci, společně se setkávat s dalšími lidmi atp. Dítě si potřebuje užít přijímání péče od obou svých rodičů.

Péče o dítě, prostřednictvím které je možné budovat vztah s dítětem, by měla splňovat následující:

- Měla by být pravidelná a zahrnovat všechny běžné životní situace dítěte daného věku.
- Měla by být realizována v přirozeném prostředí dítěte/rodiče a umožňovat budování blízkosti ve vztahu.
- Měla by být oboustranně uspokojující – tzn. dítě pro svůj vývoj potřebuje nikoliv mechanické poskytování péče, ale citové pouto, které prostřednictvím těchto situací vzniká mezi ním a pečující osobou.

Rozcházíte-li se v takto nízkém věku dítěte (čím je dítě mladší, tím je tento faktor zásadnější), je potřeba zohlednit, že vztah se teprve tvoří, a i krátkodobé odloučení (v řádu dnů/týdnů) může dítě a rodiče velmi odcizit. Děti tohoto věku ještě nejsou schopné udržovat vztah na dálku (přes telefon, Skype atp.). Je proto velmi důležité, aby uspořádání péče o děti tohoto věku vytvářelo prostor oběma rodičům k „pečování“ o dítě. Zároveň se děti v tomto věku nejlépe adaptují na změny v případě, že jsou rodiči vhodně „nastaveny“. Děti přijímají realitu, ve které žijí, a pokud nedochází ke konfliktům mezi rodiči, mohou relativně dobře prospívat i v případě, že část času žijí ve dvou výchovných prostředích.

Děti školního věku si tvoří vztah prostřednictvím společných zážitků a zkušeností

Rozpadá-li se váš rodičovský vztah v tomto věku dítěte (nebo se uvažuje o nové úpravě péče), je potřeba, aby dítě a rodič měli možnost zažívat jeden druhého v běžných denních situacích, které zahrnují pracovní povinnosti (dítěte i rodiče), volný čas a zároveň zahrnují i širší sociální zázemí (dítěte i rodiče).

Péče o dítě, prostřednictvím které je možné budovat vztah s dítětem, by měla splňovat následující:

- Měla by zahrnovat společnou přípravu dítěte do školy.
- Měla by zahrnovat společně strávený volný čas podle volby dítěte i rodiče.
- Měla by zahrnovat společně strávený volný čas ve společnosti přátel dítěte/rodiče (návštěvy, výlety, rodinná setkání).
- Měla by zahrnovat zkušenost dítěte s osobním/pracovním životem rodiče.

Rozcházíte-li se v tomto věku, můžete vycházet z toho, že dítě má již vytvořené vztahy k oběma rodičům z předchozích období, ale i nadále potřebuje mít možnost je rozvíjet. Přesto se v tomto věkovém období jedná o vztah relativně křehký a delší odloučení od rodiče nebo nátlak či omezování průběhu kontaktu dítěte a rodiče může i do této doby dobře se vyvíjející vztah vážně narušit. Dítě je již schopné částečně udržovat vztah na dálku, ale toto může být jen doplňkem v mezidobí, kdy je s jedním nebo druhým rodičem. Děti v tomto období potřebují zažívat různorodé situace s oběma rodiči (situace, které zahrnují povinnosti a zábavu). Hlavním způsobem prohlubování vztahu v tomto věkovém období je společná zkušenost/zážitek. Při úpravě péče o děti tohoto věku je nezbytné zohledňovat i širší sociální souvislosti života dítěte (vzdělávání a volnočasové aktivity, vrstevnické vztahy, širší rodinné vztahy atp.).

Dospívající realizují svůj vztah s rodičem prostřednictvím sdílení

V tomto věkovém období už nelze hovořit o budování vztahu mezi dítětem a rodičem/rodiči. Dospívající buď už na základě předchozích období vztah s rodičem vytvořený mají, nebo ne, a pak se již nemusí povést vztah navázat či udržet. Zároveň je pro toto období i ve společně žijících rodinách typické osamostatňování potomka, vzdorování a rebelování, budování vlastní identity. Dospívající již prožívají první partnerské vztahy, a mohou tedy zaujímat velmi kritické a hodnotící postoje ke vztahům svých rodičů. Pokud byl doposud vztah dítěte a rodiče dostatečně sycený, lze předpokládat, že i případné odcizení, které může v důsledku rozpadu rodiny nastat, bude s nástupem dospělosti překonáno. Mají-li dospívající s rodičem kvalitní vztah, budou v něm pokračovat a mohou ho ve velké intenzitě, kvalitě a hloubce udržovat i na dálku. Podstatné je, zda dospívající mohou s rodičem sdílet (ale i konfrontovat) svůj život, blízké vztahy, životní plány, potíže a neúspěchy. Rozhodující je tedy možnost sdílení, nikoliv forma.

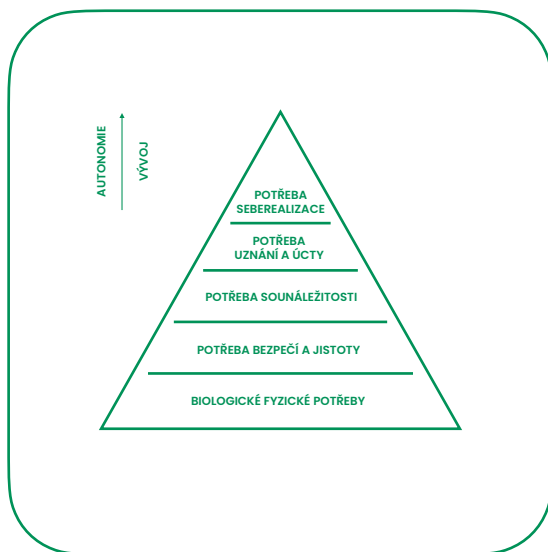
Rozpadá-li se vztah rodičů v tomto věku, dospívající vždy již vychází z předchozích zkušeností a navazuje na ně. Uvažuje-li se o uspořádání péče, je nezbytné bezpodmínečně respektovat názor/přání dítěte.

Rodičovské kompetence

Rodičovské kompetence jsou velmi širokou skupinou dovedností, vědomostí, ale též schopností a určité intuice. Schopnost postarat se o dítě je vrozená. Proto se často mluví o intuitivním rodičovství. Postarat se o děti byli rodiče schopní před stovkami i tisíci let, aniž na to potřebovali speciální návody. Samozřejmě aktivní vyhledávání informací a „vzdělávání“ se v rodičovství je dnes jediné výhodou. Při uvažování o rodičovských kompetencích je nutné uvědomit si, že děti potřebují oba rodiče, nejedná se primárně o naplnění práv dětí, ale jejich základních životních potřeb. Od počátku rozpadu rodiny je též nutné považovat oba rodiče jako schopné (kompetentní) pečovat o své děti, pokud se neprokáže opak. Pouze soud může rozhodnout o omezení rodičovské odpovědnosti nebo podílu na péči o děti – svévolné omezování výkonu rodičovské kompetence jedním z rodičů vůči druhému rodiči je vnímáno jako jednání proti zájmu dítěte. Při hodnocení rodičovských kompetencí se posuzuje schopnost daného rodiče v souvislostech vzájemného vztahu a potřeb konkrétního rodiče a dítěte, a **nejedná se o soutěž v hledání „lepšího rodiče“**. Rozhodování o úpravě poměrů k dítěti po rozpadu rodičovského vztahu není jen rozhodnutím „teď a tady“, ale zohledňuje perspektivu vývoje dítěte (vede rodiče k uvědomění si dynamiky vývoje dítěte a jeho vztahu k blízkým osobám).

Obecné rodičovské kompetence – schopnost rodiče nebo pečovatele – lze v obecné rovině definovat jako schopnost zajistit, že vývojové potřeby dítěte budou náležitě a odpovídajícím způsobem naplňovány a rodič bude schopný se přizpůsobit měnícím se potřebám dětí v čase. V tomto smyslu můžeme hovořit o obecných – vrozených rodičovských schopnostech, které se nemusíme učit, a o specifických rodičovských schopnostech – což jsou schopnosti zvládnout náročnou nebo nepřirozenou situaci, na kterou nejsme připraveni.

Obecné rodičovské kompetence jsou primárně o naplňování základních potřeb dětí. Ty lze klasifikovat různým způsobem. Vhodně lze využít i pyramidu potřeb podle Abrahama Maslowa (významný psycholog, který se mimo jiné zabýval psychologií potřeb), která znázorňuje, co vše by měl být rodič schopný zajistit při péči a výchově dítěte – od základních biologických potřeb přes potřeby bezpečí až po potřebu seberozvoje. Všechny tyto kompetence by se v rodičích měly vyvíjet přirozeně s věkem dítěte.

Specifické rodičovské kompetence

Život ovšem často připraví situace, které jsou složité a vyžadují speciální dovednosti a znalosti. Můžeme je nazvat specifickými rodičovskými kompetencemi. Představme si například situaci, kdy se rodiče připravují na zdravé miminko, ale narodí se jim vážně postižené dítě. Na péči o něj nejsou připraveni a musejí se toho hodně naučit, aby situaci zvládli. Nebo rodinu, kde bez problémů zvládají výchovu dvou dětí, ale narození třetího dítěte může vést k vážnému rodičovskému selhání. Ovšem pokud se jim včas dostane potřebných informací a podpory, mohou zvládnout i takto nečekanou a složitou situaci.

Specifické rodičovské kompetence v situaci rozpadu rodiny

Rozpad rodiny je situací, která není přirozená, a většina rodičů neví, jak se má správně zachovat. Bezesporu chcete pro své děti jen to nejlepší, ale některé vaše přirozené nebo intuitivní chování jim může škodit. Osvojit si nějaké specifické rodičovské kompetence může být náročné právě proto, že jdou proti naší intuici a přirozenosti. Např. je přirozené, že matka, kterou otec dítěte podváděl, k němu nemá dobrý vztah a intuitivně se snaží od něj „držet dál“ i své dítě. Nebo pro otce může být proti přirozenosti přijmout fakt, že na výchově jeho dítěte se nadále bude spolupodílet nový partner matky. Ovšem přetrvává-li toto (byť zprvu pochopitelné) chování delší dobu, není projevem kompetentního a citlivého rodiče, jehož zájmem je především dítě, ale je výrazem nezvládnutého rozchodu

a upřednostňování vlastních emocionálních zranění před potřebami dítěte. Specifické výchovné kompetence v situaci rozpadu rodiny jsou především zaměřené na potřeby dítěte v nepřírozané situaci, které mu mají napomoci situaci zvládnout a dále se v novém rodinném prostředí pohybovat. Jedná se především o tyto schopnosti:

- Udržet stabilní vztahové a geografické prostředí.
- Podpora dítěte v kontaktu s druhým rodičem.
- Přijetí druhého rodiče jako vychovatele.
- Snížení napětí a sporů před dítětem.
- Dohodnout se ve věcech týkajících se dítěte.

Komunikace a sdílené rodičovství

Způsob, jakým přemýšlíte a mluvíte o druhém rodiči i společném dítěti, může být poměrně zásadní v tom, jak zvládnete nejen počáteční období rozpadu rodiny, ale i následně péči o dítě/děti. Snižování emocionálního napětí je způsobem, jak pomoci změnit styl uvažování o druhém rodiči, které je zatíženo váší bolestí, ztrátou, zradou, bezmocí, ponížením. Snažte se s druhým rodičem navzájem vnímat jako „obchodní“ partneři nebo kolegové, kteří spolupracují na společném projektu, jenž je pro ně smysluplný a důležitý. Uvažování v kategorii „obchodní partner“ nebo „kolega“ vám může během přímého i nepřímého kontaktu s druhým rodičem pomáhat udržet pod kontrolou stres a bolest, a naopak se zaměřit na vaše dítě a jeho budoucnost.

Místo toho, abyste mysleli/řekli	Zkuste používat
Manželka, manžel, exmanželka, exmanžel, bývalka, ex, atp...	Matka dítěte, otec dítěte, máma, táta
Jeho/její návštěva (styk) s...	Zůstává s... přichází/odchází k...
Úprava výchovy a péče	Rodičovský plán

Při komunikaci samotné (přímé i nepřímé) se držte následujících pravidel:

- Buďte stejně zdvořilí jako při pracovních nebo obchodních jednáních.
- Držte se tématu. Soustředte se na to, co je důležité pro vaše dítě a co směřuje k jeho budoucnosti.
- Kontrolujte své emoce, stejně jako to děláte v práci.
- Kdykoliv komunikujete s druhým rodičem, vyjadřujte se jasně a srozumitelně a pouze na úrovni faktů.
- Vše, co je důležité, si zapisujte a přistupujte k zápiskům jako k obchodní dohodě (lidé si často některé věci nepamatují, aniž to je projev jejich zlé vůle nebo snaha druhého poškodit), písemné poznámky mohou pomoci předcházet nedorozuměním.

- Dodržujte sliby. Nikoliv druhý rodič, ale především vaše dítě se na vás potřebuje spolehnout. Nedodržováním dohod netrestáte druhého rodiče, ale především ubližujete svému dítěti.
- Vážte slova, která používáte, když mluvíte o rozvodu/rozvodu.
- Domluvte se, jakým způsobem bude probíhat vaše rodičovská komunikace.

Je mnoho způsobů, jak spolu rodiče po rozvodu/rozvodu spolupracují. Samozřejmě že každý způsob komunikace a spolupráce, který snižuje konflikt mezi rodiči, je dobrým řešením. Ovšem po prvotním, emocionálně vypjatém období, kdy může být minimalizace komunikace a snaha „oddělit“ své životy přirozená a ozdravná, začnete postupně hledat způsoby a formy, jak svůj vztah směřovat k větší kooperaci.

Souběžné rodičovství	Spolupracující rodičovství
<ul style="list-style-type: none"> - Každý rodič vychovává dítě nezávisle na druhém rodiči - Rodiče se spolu baví jen v případě mimořádných situací - Mezi oběma domovy dítěte je jen malá shoda/soulad a propustnost - Rodiče jsou jen velmi málo schopní a ochotní přistupovat k rodičovství pružně v zájmu potřeb dítěte - Může být vhodné v případě vysoce konfliktního vztahu mezi rodiči, či v počátku hledání uspořádání péče 	<ul style="list-style-type: none"> - Rodiče spolupracují tak, aby se dítě cítilo dobře/ obdobně v obou domovech - Rodiče spolu pravidelně komunikují (nemusejí přímo) - Mezi oběma domovy je velká shoda a propustnost - Většinu rozhodnutí činí rodiče společně, nebo po společné diskuzi - Rodiče jsou schopní najít řešení ve prospěch dětí - Přechody dětí mezi domácnostmi jsou většinou jednodušší - Rodiče zjišťují a reflektují názory a potřeby dětí
<p align="center">Je-li to možné, je pro dítě vždy vhodnější/lepší kooperativní rodičovství.</p>	

Parametry sdíleného rodičovství

- Oba rodiče jsou pro dítě fyzicky, emocionálně a sociálně dostupní v situacích, kdy je dítě potřebuje (přímo, či nepřímo prostřednictvím telefonu, e-mailu, Skypu atp.).
- Uspořádání péče umožňuje dostatečnou četnost a délku kontaktů dítěte s oběma rodiči, jejich příbuznými i dalšími blízkými.
- Uspořádání péče umožňuje, aby se oba rodiče podíleli na běžném životě dítěte a zažívali s ním běžné životní situace (volný čas, nemoc, školní povinnosti atp.).
- Uspořádání péče zajišťuje předvídatelnost v životě dítěte, a to jak v jeho každodennosti, tak v rozhodování o zásadních otázkách (předvídatelnost a stabilita uspořádání péče snižuje nejistotu dítěte, ale rovněž tak prostor pro jeho manipulativní nebo jinak problematické chování).
- Uspořádání péče snižuje konflikt mezi rodiči.

Bez ohledu na to, jaké právní označení má typ péče, na které jste se dohodli, děti potřebují, aby nežily ve dvou oddělených světech, ale aby jim zůstal jeden vztahový prostor, který sdílejí s vámi oběma. Děti potřebují, abyste jako rodiče brali ohledy na jejich potřeby, emoce a vztahy k dalším osobám, nikoliv aby se přizpůsobovaly vám. Dítě se potřebuje u obou z vás cítit doma, nikoliv jako na návštěvě (byť v jednotlivých prostředích nemusí trávit stejný podíl času).

Uspořádání péče – rodičovský plán

Jedním z nejobtížnějších úkolů, kterému čelíte v situaci rozpadu rodičovského vztahu, je sdílení odpovědnosti a času, který s vámi bude trávit vaše dítě. Podle zákona rodičovská odpovědnost náleží oběma rodičům stejně. Jejich postavení ve výchově a péči o děti je rovnocenné bez ohledu na to, zda rodiče žijí společně s dítětem, nebo je-li dítě dohodou či soudem svěřeno do péče jen jednoho z nich. Zákon také vyžaduje, aby rodiče svou rodičovskou odpovědnost vykonávali společně, tedy ve shodě, což znamená, že i v případě rozpadu rodičovského vztahu jsou rodiče povinni spolu nadále komunikovat v nejlepším zájmu dítěte. Uvědomte si, že vaše neochota či neschopnost domluvit se zraňuje především vaše dítě a v případě dlouhodobých nebo zásadních sporů může být považována za projev nedostatku vašich rodičovských kompetencí.

Oblastí, ve kterých by měli rodiče postupovat společně, je mnoho a s tím, jak dítě roste, se mohou i postupně měnit. Rodičovský plán je jednou z možností, jak si promyslet důležité otázky a najít na ně konkrétní odpovědi, které budou vyhovovat vám rodičům i vašemu dítěti. Minimálně první plán je vhodné vytvořit písemně (nebo některé jeho dílčí části), protože vám to může pomoci lépe pochopit potřeby vašeho dítěte, ale i očekávání druhého rodiče. Pokud se vám plán osvědčí, můžete se postupně na všem důležitém domlouvat ústně. Při tvorbě plánu myslete především na KVALITU vztahů, a to nejen vztahu mezi dítětem a vámi rodiči, ale také mezi dalšími blízkými osobami dítěte. Soustřeďte se především na následující otázky:

- Splňuje plán základní potřeby dítěte (právo na lásku, ochranu a náklonnost, zdravou výživu, lékařskou péči, vzdělávání a odpovídající odpočinek)?
- Zohledňuje plán věk dítěte, jeho osobnost, zkušenosti a schopnosti?
- Je plán dostatečně podrobný, srozumitelný a realizovatelný?
- Umožňuje navržený plán dětem pravidelný, bezpečný a dostatečný kontakt s oběma rodiči?

Principem sdíleného rodičovství je důraz na odpovědnost obou rodičů činit důležitá rozhodnutí o životě dítěte. Právní forma péče o dítě nesnižuje vliv jednoho či druhého rodiče v rozhodování o zásadních otázkách. To ale neznamená, že vždy oba rodiče se vším hned souhlasí. Principem je, že rodiče o všech těchto otázkách diskutují a snaží se najít nejlepší řešení. Mohou tak činit osobně, e-mailem, písemně nebo telefonicky, s využitím poradce či mediátora, nebo si dopředu nastaví pravidla, jak budou při nesouhlasu v této oblasti postupovat.

Jaký bude život dítěte po rozvodu

Pro děti je důležité, kde a jak budou po rozpadu rodičovského vztahu žít. Může být pro ně těžká nikoliv situace dvou domovů, ale obtíže spojené s náročností přesunů, nižší přirozená propustnost životů obou rodičů – např. účast rodiče na školních i mimoškolních aktivitách. Dítě se především potřebuje v domácnostech obou rodičů zabydlet a ani v jednom z prostorů (bez ohledu na délku pobytu) se necítit jako na návštěvě.

Ani jeden z níže uvedených faktorů není důvodem PRO, nebo PROTI konkrétnímu rozhodnutí, jen si zkuste uvědomit, jak daná skutečnost ovlivní/ může ovlivnit vaše dítě, případně jak mu můžete pomoci přijmout změny, které mu do života vnášíte.

Kde bude dítě žít

V situaci rozpadu rodiny dochází k mnoha změnám v rodinném uspořádání, a byť je vždy nutné v počátku zohledňovat, jak probíhala péče o dítě do této doby, není možné pouze fixovat dosavadní stav. Ve většině rodin si rodiče péči o děti dělí. Zejména jsou-li děti malé, ji více zajišťuje jeden z rodičů. Tato skutečnost však nemůže být důvodem pro to, aby po rozpadu rodičovského vztahu byl automaticky jeden z rodičů na základě dosavadního uspořádání upřednostňován, či druhý upozadován. Pokud se jeden rodič do péče o dítě/děti doposud zapojoval méně aktivně, je potřeba vytvářet podmínky pro to, aby se mohl do péče zapojit více. Jedná se o nutné změny jak na straně rodiče, který doposud pečoval „méně“ – např. úpravou pracovních podmínek, osvojení si dovedností potřebných k péči o dítě (zejména jedná-li se o velmi malé děti nebo děti se specifickými potřebami). Ke změnám však musí dojít i na straně rodiče, který doposud převážně zajišťoval péči – především přijetím výchovných schopností druhého rodiče a podporou osvojování si potřebných dovedností.

Než se dohodnete, kde a jak bude dítě žít, zvažte:

Kde dítě žilo doposud a jaké změny mu do života chystáte

- některé děti nemají rády žádné změny a jsou silně vázané na místo a věci, které vnímají jako domov
- pro některé děti jsou důležité širší vztahy, které ho k danému místu vážou
- zda a jak bude mít dítě v místě, kde bude žít, své soukromí – čím jsou děti starší, tím pro ně může být vlastní soukromí důležité, děti také mohou rozlišovat (upřednostňovat, či odmítat), zda s nimi

v místě bydliště bude bydlet i nový partner/ka rodiče, případně polorodí či nevlastní sourozenci

- zda se bude moci v místě, kde bude žít, věnovat svým koníčkům

Jaký je věk dítěte (z pohledu povinné školní docházky či dojíždění do střední školy)

- stěhování (rozstěhování) může být motivováno mnohými pochopitelnými důvody, přesto zvažujte i to, co bude případné stěhování znamenat pro vaše dítě a jak mu můžete pomoci zvládnout všechny případné negativní souvislosti a zvyknout si na všechny změny

Zda má dítě nějaké zdravotní omezení, které musí být zohledněno

- dostupnost zdravotní péče, zdravotní pomůcky (např. zda je možné mít dvoje pomůcky s ohledem na finanční náročnost, podmínky zdravotních pojišťoven)
- jestli pracujete na směny, případně často cestujete za prací
- vaše pracovní povinnosti vás nemohou automaticky vyloučit z péče o dítě, ale zkuste své pracovní povinnosti sladit s potřebami dítěte, nikoliv naopak

Jaká je vzdálenost bydlišť obou rodičů

- vy jako rodiče (nikoliv dítě) rozhodujete o tom, kde budete bydlet a jaká je vzdálenost mezi vašimi budoucími bydlišti. Pokud se z jakýchkoliv důvodů rozhodnete pro život na větší vzdálenost, musíte si uvědomit, že nepohodlí, které z toho vyplývá, je vystaveno především vaše dítě

Minimálně zpočátku může být vhodné, pokud si domluvíte jasný a detailní rozvrh toho, kdy a s kým bude vaše dítě. Je dobré vzít si čas a vyzkoušet, jak bude plán fungovat (i děti potřebují minimálně tři až šest měsíců, aby si na vše nové zvykly). Budete-li narušovat dodržování plánu, ubližujete především svému dítěti, činíte jeho život nepředvídatelným a zvyšujete pravděpodobnost, že se druhý rodič bude domáhat ochrany soudem. Jakýkoliv zásah soudu pak narušuje vaše soukromí i soukromí vašeho dítěte a jeho finální rozhodnutí nemusí odpovídat vašim představám a potřebám. Zatímco vaše dohoda a váš plán vám zaručují svobodu rozhodování.

Zkuste promyslet:

- Kde by mělo být vaše dítě během týdne? O víkendech?
- Kde by mělo být vaše dítě během letních a zimních prázdnin a dalších svátečních nebo volných dnů?
- Jak bude zajištěna přítomnost druhého rodiče v životě dítěte? Jak bude zajištěna přítomnost dítěte v životě obou rodičů (jejich rodin)?

- Který z rodičů bude odpovídat za školní docházku, plnění školních povinností, volnočasové aktivity?
- Jak si budete předávat informace?
- Jak se bude dítě přemísťovat mezi vašimi domovy? Jak a kdy budou děti cestovat mezi rodiči, jak se dostanou od jednoho rodiče k druhému? Kdo bude zajišťovat a hradit náklady na dopravu?

UVĚDOMTE SI, že bez ohledu na to, jaká je kvalita vztahu mezi vámi a druhým rodičem, může dítě potřebovat pomoc nebo radu při výběru dárků pro druhého rodiče, plánování volnočasových aktivit s druhým rodičem atp. Byť to pro vás může být obtížné, myslete na to, jak důležité je to pro vaše dítě, a zkuste mu v tomto pomoci.

Sdílené rodičovství znamená, že dítě plnohodnotně žije v domácím prostředí obou rodičů. Sdílené rodičovství NEZNAMENÁ, že dítě musí trávit přesně polovinu času u každého rodiče. Může se stát, že dítě tráví více času s jedním z vás, protože někdy může být velmi těžké „rozdělit čas“ na polovinu, ale podstatné je, že péče o dítě a jeho výchova je sdílená rovnocenně oběma rodiči.

Osobní kontakt dítěte s druhým rodičem

Je-li dítě svěřeno do péče jednoho z vás, nebo se dohodnete, že bude výrazně více času trávit v domácnosti jednoho z vás, je důležité, abyste si dojednali četnost, délku i průběh kontaktu dítěte s druhým rodičem. Uspořádání času by mělo umožňovat budovat, rozvíjet a prožívat vztah s oběma rodiči, případně dalšími blízkými osobami.

Způsob uspořádání péče je skutečně jen na vás a může existovat skoro v nekonečném množství variací. Některé dítě (děti) tráví školní dny v jedné domácnosti a o víkendech jsou v druhé, některé tráví více času během školního roku v jedné domácnosti a více času o prázdninách v druhé domácnosti, některé děti žijí v obou domácnostech v souladu s pravidelným rozvrhem. Vždy je potřeba zvažovat věk a individuální potřeby dítěte, ale i vaše pracovní podmínky (např. práce na směny, služební cesty, dopravní dostupnost atp.).

Děti raného věku

- Potřebují, aby byly v těsném kontaktu s primárním pečujícím rodičem – nejčastěji matkou, která např. obvykle kojí.
- Potřebují ale také, aby měly možnost rozvíjet si vztah s druhou pečující osobou – nejčastěji s otcem.
- Navázání bezpečného vztahu s oběma rodiči je pro dítě v tomto období mimořádně důležité.
- V ideální situaci by měl mít druhý rodič možnost setkávat se pravidelně – minimálně obden s dítětem v prostředí, které je mu známe – ideálně příbytek primárního rodiče.
- Dítě v raném období navazuje vztahy prostřednictvím péče. Je tedy nutné, aby druhý rodič měl možnost podílet se na úkonech, jako jsou oblékání, hygiena, krmení, uspávání. Pouze tak si dítě k druhému rodiči vytvoří pevný vztah. Nejedná se v žádném případě o naplňování práv rodičů, ale potřeb dítěte.

Děti předškolního věku

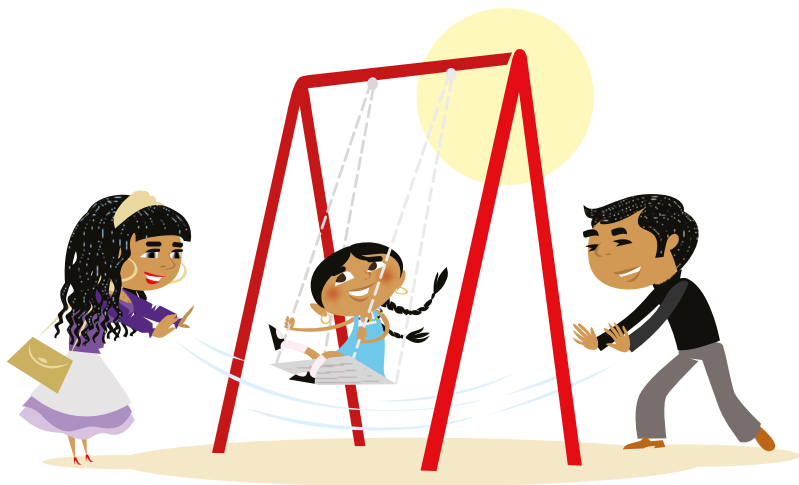
- Potřebují, aby o ně blízké osoby pečovaly (v co nejširším možném rozsahu pečujících úkonů).
- Zvládnou odloučení od druhého rodiče v řádu dnů (dítě byste si měli předávat po třech až čtyřech dnech, případně by dítě mělo mít možnost v intervalu tří až čtyř dnů, aby o něj druhý rodič pečoval).
- Nejsou schopné udržovat vztahy na dálku, takže telefonování, skypování atp. nejsou plnohodnotnou formou realizace blízkého vztahu.

Děti školního věku

- Potřebují, aby o ně blízké osoby pečovaly a měly možnost s nimi zažívat co nejširší možné spektrum zážitků a zkušeností.
- Zvládnou odloučení od rodiče v řádu týdne, ale v mezidobí potřebují pravidelný osobní kontakt s druhým rodičem.
- Telefonování, skypování atp. lze vnímat jako doplněk k pravidelné osobní péči rodiče.

Dospívající

- Potřebují podporu, dohled a vedení a možnost v rámci vztahu s rodičem sdílet svůj život.
- Mohou upřednostnit jednu domácí základnu s ohledem na potřebu soukromí.
- Jsou schopní udržovat hluboké, blízké vztahy na dálku.

Kontakt dítěte s rodičem během doby, kdy je u druhého rodiče

Možná je pro vás důležité domluvit si, jak budou probíhat kontakty mezi vámi a dítětem v době, kdy bude dítě u druhého rodiče. V případech, kdy tato pravidla nejsou zřejmá, mohou nastat nedorozumění v podobě „nabourávání se“ jednoho rodiče do času rodiče druhého. Tento kontakt by měl vždy odpovídat potřebám vašeho dítěte, nikoliv primárně těch vašich (tzn. kontakt má poskytovat podporu a blízkost vašemu dítěti, nikoliv řešit váš stesk, úzkost či samotu v době, kdy nemáte dítě u sebe). Schopnost vést dítě k osamostatňování (přiměřeně jeho věku), zejména je-li v péči jiné blízké osoby, a tedy v bezpečí, je projevem zralosti a rodičovské kompetence.

Důležité upozornění: Dítě (děti) obecně rády dostávají i posílají poštu a vzkazy (nejen dopisy, ale i SMS, MMS, fotky atp.). Dítě může chtít sdílet svůj život s druhým rodičem a je vhodné posilovat vztah vzájemným zasíláním obrázků, fotek, videí, pohlednic, časopisů, nálepek a dopisů. Tyto vzkazy dávají dítěti pocit důležitosti a zajišťují sociální přítomnost rodiče v životě dítěte i v době odloučení. Děti si také mohou přát konzultovat s rodičem úkoly (e-mail, Skype) nebo si přejít sdílet s ním své diplomy, výkresy, výrobky atp.

Je nutné:

- Rozhodnout, jaký přístup k telefonu/PC bude mít dítě (kdy, jak často, k jakému přístroji, kdo ho hradí).
- Jak postupovat v případě, že omezení užívání telefonu či PC je jednou z užívaných výchovných metod.
- Domluvit se, kdo zahajuje kontakt (tzn. pokud dítě nevolá/nepíše, druhý rodič to respektuje a kontakt nenavazuje).
- Uvědomte si, že některé děti, které nemají potíže trávit čas se svým rodičem, mohou být našťvané (podrážděné, tesklivé) jen proto, že slyší hlas druhého rodiče v telefonu. Pro jiné dítě to není problém. Upřednostněte způsob, který nezraňuje vaše dítě.
- Dítě by mělo mít příležitost sdílet s druhým rodičem své zážitky, nikoliv být rodičem vyslýcháno, kontrolováno či zúzkostňováno.

Předávání/přemísťování dítěte

Ať už se rozhodnete pro jakoukoliv formu úpravy péče, je nutné domluvit se i na způsobu, jak si budete dítě předávat. I když jste schopní si domluvit základní pravidla předávání/přebírání dítěte, měli byste si uvědomit, že reálné životní situace vyžadují jistou míru pružnosti a jakékoliv schválnosti nebo konflikty během těchto událostí výrazně zraňují především vaše dítě. Když promýšlíte svůj rodičovský plán, měli byste zvážit, jak často během týdne (měsíce) bude dítě přecházet mezi vašimi domovy. V této souvislosti je důležité zohlednit a projednat následující okolnosti:

- Jak vzdálené jsou vaše domovy? Kdo a jak bude zajišťovat cestování dítěte mezi domovy (včetně toho, zda mohou děti vzhledem ke svému věku cestovat samy a kdo ponese náklady na dopravu dítěte k/od rodiče)?
- Jak ovlivní místo bydliště jednoho/druhého rodiče cestování dítěte do školy, na kroužky, k lékaři a jak to bude zajištěno? Např. kdo a jak zajistí přesun hokejové výbavy dítěte, které se této aktivitě věnuje v obou rodičovských prostředích?
- Jaké jsou pracovní podmínky rodiče a jak mohou ovlivňovat čas, který trávíte s dítětem? A jak mohou v této souvislosti zajistit přesuny dětí mezi dvěma domovy?

- Zda může rodič zplnomocnit jinou osobu pro vyzvednutí dítěte. Podmínkou by vždy mělo být, že dítě se s touto osobou zná a je o této situaci informováno. Je na vás, zda na této okolnosti musí být předem shoda rodičů, nebo je to čistě na rozhodnutí rodiče, který je odpovědný za převzetí/předání dítěte (např. zda dítě ve škole mohou vyzvednout babička, chůva, nový partner/ka rodiče) se souhlasem, nebo bez souhlasu druhého rodiče.
- Zohledňuje dostatečně způsob přemísťování dětí mezi domovy rodičů potřebu dětí být v kontaktu se svými vrstevníky nebo jinými blízkými (např. žijí-li rodiče velmi daleko, dítě může přesuny trávit neúměrné množství času na úkor času, kdy by mohlo být se svými kamarády?)

Je-li pro vás náročné být v kontaktu s druhým rodičem, je vhodné zvolit způsob, který toto minimalizuje. Možná řešení:

- Dítě je předáváno prostřednictvím jiné blízké osoby, kterou oba rodiče odsouhlasí.
- Dítě je předáváno v rámci docházky do školky, školy, volnočasové aktivity (tzn. ráno dítě přivede do školky jeden z rodičů, odpoledne si ho vyzvedne druhý rodič).

Oděv a medikace

Předávejte dítě druhému rodiči adekvátně oblečené a s potřebnou medikací (tam i zpět). Rovněž respektujte vkus a preference dítěte a zachovávejte jeho důstojnost. Komentáře či jiné neverbální projevy týkající se vhodnosti/nevhodnosti, čistoty a jiných kvalit oblečení, které dítě dostalo od jednoho nebo druhého rodiče, mohou být pro dítě krajně nevhodné a zraňující. Oblečení je věcí osobní potřeby dítěte, takže od okamžiku, kdy jej dostane, je jeho či její, nikoliv matky či otce. Rozlišování oblečení podle „místa původu“ zdůrazňuje rozdělenost a nepropustnost domovů dítěte a může mu způsobit vážné psychické obtíže.

Časový harmonogram kontaktu dítěte s rodiči pro sváteční dny

I v případě jakéhokoliv uspořádání fyzické péče o dítě/děti v rámci běžných dní je dobré samostatně prodiskutovat i otázku svátečních nebo výjimečných dní. Uvědomte si, že dítě pravděpodobně touží po tom, užít si volné a sváteční dny s oběma svými rodiči a je potřeba mu v tom co nejvíce pomoci. I v tomto ohledu by plán měl brát ohledy především na potřeby, zájmy a názory dětí, nikoliv představy vás rodičů.

Pro dítě je také důležité, abyste s ním způsob trávení prázdnin probrali a vzali v potaz i jeho názor.

Prázdniny či volné/sváteční dny jsou velmi důležité pro děti školního věku, protože si již uvědomují jejich význam. Mladší děti většinou nerozumějí rozdílu mezi pracovními a volnými/svátečními dny (např. důsledné střídání dětí během Vánoc nebo Velikonoc může být pro děti nepříjemné.) Pokud dítě podstatnou část svátečního dne stráví cestováním, moc si jej pravděpodobně neužije. Přitom by bylo možné situaci vyřešit tím, že svátky dítě oslaví v klidu s každým rodičem zvlášť ve více dnech. Dospívající naopak mnohdy preferují, pokud mohou alespoň část prázdnin či volných dní strávit podle svých preferencí a někdy i bez svých rodičů. Zkuste se zamyslet nad tím, zda netrváte na „dělení svátečních dní“ nikoliv v zájmu dítěte, ale ze strachu z vlastní samoty, stesku nebo touhy naplnit své představy ideálních svátků.

Seznam svátečních dní, které si chtějí rodiče domluvit:

- Narozeniny dítěte.
- Narozeniny rodičů.
- Narozeniny sourozenců.
- Narozeniny dalších blízkých osob.
- Vánoční svátky (jednotlivé dny).
- Velikonoce.
- Náboženské svátky, pokud je rodina slaví.
- Jiné (Den matek, Den otců...).

Stěhování, změna bydliště dítěte

Rozpad rodiny pro mnohé děti znamená stěhování (změnu místa, kde do rozpadu rodičovského vztahu žily). Ke stěhování nemusí docházet ihned po rozpadu rodin, ale někdy se k němu rodiče rozhodnou i po dohodě/rozhodnutí o zaopatření dítěte. V některých rodinách se jedná o situace, které vyplynou z dalšího života rodičů (ekonomické důvody, pracovní nabídky, nový partnerský vztah), přesto jakékoliv další změny v této oblasti mohou dítě výrazně ovlivnit. Ať už proto, že je pro ně zátěží samotná změna bydliště, ale také proto, že stěhování může výrazným způsobem zasáhnout do způsobu, jak rodiče sdílejí péči o dítě (např. změnou vzdálenosti mezi bydlišti dítěte).

Upozornění pro rodiče: Pokud se rodiče předem nedohodnou, jak budou postupovat, pokud se jeden rodič rozhodne odstěhovat na jiné místo, než žijete nyní, vystavuje dítě velkému stresu a nejedná v jeho zájmu. Jakákoliv jednostranná rozhodnutí, která zároveň mění zásadní parametry toho, jak rodiče mohou realizovat principy sdíleného rodičovství (např. zásadní změna vzdálenosti mezi bydlišti rodičů, která má vliv na školní docházku dítěte nebo délku přesunu dítěte mezi bydlišti rodičů), jsou projevem nedostatečného pochopení pro potřeby dítěte, a tedy i nedostatku rodičovské odpovědnosti.

Je proto vhodné předem si dohodnout postup, jak budete řešit situaci, kdy se jeden z vás rozhodne odstěhovat. Součástí dohody by měla být minimální lhůta k oznámení tohoto záměru druhému rodiči (doporučuje se minimálně 120 dní) i způsob, jak do rozhodování zapojit dítě. Lhůta by měla umožňovat vytvořit nový plán péče, případně požádat soud o změnu úpravy poměrů. V rámci nového uspořádání péče je taktéž důležité upravit, jak ovlivní přesun dítěte čas, který může strávit se svým rodičem (např. pokud má jeden rodič dítě ve výhradní péči a rozhodne se odstěhovat, nemůže jít doba strávená na cestě na úkor času, které mělo dítě strávit s rodičem). Je také nutné zvážit, zda dítě může absolvovat cestu samo, nebo potřebuje doprovod, kdo pone-se náklady na dopravu dítěte/případně jeho doprovodu.

Cestování s dítětem mimo místo bydliště

Cestování s dítětem v rámci prázdnin, dovolených nebo svátečních dní je běžnou součástí života většiny rodin/dětí, a to jak v podobě tuzemského, tak zahraničního cestování. Můžete se domluvit, jak dlouhé vycestování považujete čistě za samostatné rozhodnutí (doporučená lhůta je dva až tři týdny). V případě cest do zahraničí delších než dva až tři dny by měl být druhý rodič informován vždy. Přestože cestování je běžným způsobem trávení volného času, může se pro některé rozpadající se rodiny stát zdrojem značných konfliktů. Uvědomte si, že i v těchto případech musíte jednat v zájmu dítěte. Například byste dítě neměli „schválně“ přihlásit na tábor v době, kdy má být u druhého rodiče, nebo by naopak pobyt dítěte u rodiče neměl dítě vyčlenit ze soustředění oblíbeného sportovního oddílu.

Můžete si vybrat mezi dvěma základními přístupy:

- Společně se domlouváte na tom, kdy, jak a s kým bude dítě cestovat mimo místo svého bydliště (a v tom nerozlišujete, u koho má v tomto období dítě být, nemáte-li adekvátní podíl péče, je možné dohodnout náhradu za tento čas).
- O cestování rozhoduje samostatně rodič, který má dítě v péči v časovém rozsahu, jenž vyplývá z uspořádání péče a dohody o sdílení času s dítětem (v tomto případě jste pouze povinni druhému rodiči tuto skutečnost oznámit).

Sdílení informací a rozhodování v záležitostech týkajících se dítěte

Podle české právní úpravy nemá uspořádání péče o dítě vliv na právní odpovědnost rodičů podílet se na výchově dítěte. Tuto rodičovskou kompetenci může omezit jen soud a jen tehdy, je-li to v zájmu dítěte. Rodiče jsou povinni si vzájemně sdělit vše podstatné, co se týká dítěte a jeho zájmů, a společně rozhodovat v záležitostech týkajících se dítěte. Rozpadem partnerského vztahu teprve začíná dlouhé období, ve kterém budete i nadále nuceni sdílet informace týkající se dítěte a činit společná rozhodnutí. Omezování jednoho z rodičů v přístupu k informacím nebo rozhodování o dítěti jsou projevy nedostatku rodičovských kompetencí rodiče, který toto činí. Informace, jež spolu musíte vždy sdílet, zahrnují především následující oblasti:

- vzdělání včetně plnění školních povinností, úkolů, projektů, chování dítěte ve školním prostředí
- zdraví včetně stomatologické, rehabilitační, logopedické a další obdobné péče
- odborné poradenství (pedagogicko-psychologické, poradenství pro volbu povolání atp.)

Tyto informace máte povinnost nejen sdílet, ale každý z vás má právo tato témata přímo konzultovat s lékaři, pedagogy, konzultanty v každé organizaci, se kterou spolupracujete v zájmu dítěte. Máte-li obtíže při komunikaci o záležitostech, případně je pro vás těžké činit společná rozhodnutí, domluvte si předem formu komunikace. Můžete se domlouvat, a to následně:

- osobně
- telefonicky (s uvedením konkrétních kontaktů, případně lhůt, dokdy se rodiče informují o změnách)
- e-mailem (s uvedením konkrétních kontaktů, případně lhůt, dokdy se rodiče informují o změnách)
- Skypem (s uvedením konkrétních telefonických kontaktů, případně lhůt, dokdy se rodiče informují o změnách)

Pro vaše děti je důležité, abyste oba rodiče zůstali přítomni v jejich životech. Dělejte vše pro to, abyste poskytli druhému rodiči informace o školních i volnočasových aktivitách, koncertech, sportovních utkáních, besídkách atp., tak aby se jich mohl zúčastnit i druhý rodič nebo třeba prarodiče. Budete-li zatajovat tyto informace, nebo je poskytovat na poslední chvíli, ubližujete především svému dítěti. Představte si, co prožívá, pokud nemůže tyto události sdílet s oběma rodiči.

Rozhodování rodičů v oblasti vzdělávání, zdravotní a poradenské péče

Rozhodování v oblasti vzdělávání, zdravotní a poradenské péče pro dítě spadají do okruhu záležitostí, které mohou být považovány za závažné, a tudíž by se na nich měli podílet oba rodiče. V těchto rozhodováních by se rodiče měli řídit nejlepším zájmem dítěte, ale i jeho názorem.

Zdravotní péče

Přestože jsou rodiče zákonnými zástupci dítěte a mohou za dítě dávat souhlasy se zdravotními úkony včetně psychoterapeutické péče, má dítě s ohledem na svůj věk a rozumovou vyspělost právo spolupodílet se na těchto rozhodnutích, např. v rámci institutu „informovaného souhlasu“, využívaného v oblasti poskytování zdravotní péče. Nedojde-li ke shodě v této oblasti, ať už mezi rodiči nebo mezi rodiči a dítětem, je v tomto případě oprávněn o těchto záležitostech rozhodnout soud. Nezneužívejte lékařské vyšetření a poskytování zdravotní péče dítěte jako nástroj řešení rodičovského sporu. Jakékoliv zdravotní úkony nebo medikace, které nejsou indikovány zdravotním stavem dítěte, mohou být považovány za systémové týrání dítěte. Rodič, který tomu bezdůvodně dítě vystavuje, může být považován za rodiče, který není schopný chránit své dítě, a tudíž jako rodič se sníženou rodičovskou kompetencí. Vyhledáte-li pro své dítě psychologickou péči,

případně ji s ohledem na věk dítě vyhledá samo, může být obsah konzultací poskytovaných v rámci těchto služeb důvěrný a je to právě dítě, kdo rozhoduje, zda kterému z rodičů a jaké informace budou poskytnuty.

Domluvte se, kdo bude odpovědný za běžnou zdravotní péči včetně preventivní, případně pravidelné péče odpovídající individuálnímu zdravotnímu stavu dítěte. Tato odpovědnost může být rozdělena na otázku pravidelné docházky/kontrol, domácí péče (např. logopedické cvičení nebo rehabilitace), ale i úhrady nákladů spojených s poskytováním zdravotní péče, nároků na sociální dávky nebo kompenzace vyplývající ze soukromého úrazového pojištění dítěte. Běžná ošetrovatelská péče může být zajišťována oběma rodiči (v případě potřeby mají oba rodiče nárok na zaškolení) a nemůže být důvodem k odmítání kontaktu mezi dítětem a rodičem. Je-li dítě nemocné v době, kdy má být v péči druhého rodiče, není jediným důvodem, aby nebylo do péče rodiče předáno. Tento rodič je povinen postupovat v zájmu dítěte a ochrany jeho zdraví (dodržování dietetických opatření, omezení fyzické zátěže, podávání medikace či další běžné ošetrovatelské úkony – např. odsávání atp.). Důležité je také učinit dohodu ohledně úhrady zdravotní péče nad rámec zdravotního pojištění (např. ortodontická péče, brýle atp.).

Vzdělávání

Rovněž tak rozhodování v oblasti vzdělávání patří mezi oblasti, na kterých by se měli domluvit oba rodiče. Existují situace (např. zápis dítěte do základní školy), kdy může být vyžadován souhlas obou zákonných zástupců. I v tomto případě mějte na paměti především zájem a názor dítěte a hledejte shodu, která bude vycházet z možností, schopností, dovedností, ale třeba i vztahových preferencí dítěte.

Finance

Otázka úhrad péče a výživy dítěte by vždy měla být tématem, které spolu rodiče proberou jak v situaci rozpadu jejich partnerského vztahu, tak i průběžně, jak dítě roste a mění se jeho potřeby. Nedoporučuje se jen spolehnout na konstatování „nějaké“ částky, případně očekávat její neměnnost po celé dětství dítěte. Právě nedorozumění v této oblasti mohou být zdrojem značných konfliktů. Neshody v této oblasti či neplacení výživného nemohou být důvodem nebo podmínkou pro omezení setkávání dítěte s druhým rodičem. Nehrazení výživného nebo jiné obstrukce pak především poškozují dítě a jsou projevem nedostatečné rodičovské odpovědnosti.

Během dojednávání této části rodičovského plánu nebo dohody se zaměřte především na definování běžných výdajů a mimořádných výdajů

a způsobu, jak se na nich budou finančně spolupodílet rodiče (např. otázka úhrady zdravotní péče). Rovněž tak je dobré zjistit si, případně si domluvit, jak budou:

- Čerpány sociální dávky či příspěvky z komerčních pojištění (rodičovský příspěvek, příspěvek na péči, ošetrovné, kompenzace výpadků příjmu v případě péče o nemocné dítě).
- Uplatňovány daňové slevy a odpisy (sleva na dítě, školkovné atp.).

Revize, změny plánu sdílené péče a řešení neshod

Zásadním smyslem rodičovských plánů je předcházet neshodám a směřovat uvažování v péči o děti do budoucnosti. Prostřednictvím rodičovského plánu neřešíte jen situace „tady a teď“, ale především dítěti nabízíte dlouhodobou stabilní perspektivu, jak bude jeho život v nejbližších měsících či letech vypadat. U vašeho plánu (i sebelepšího) bude čas od času potřeba provést úpravy, změny či vyhodnocení toho, zda stále ještě plán odpovídá potřebám dítěte a vašemu životnímu stylu.

Již při zpracování prvního plánu péče se domluďte na pravidlech, jak a kdy budete tento plán vyhodnocovat a případně měnit. Doporučuje se pro první hodnocení stanovit konkrétní termín (cca šest měsíců až rok), kdy se společně sejdete (sami nebo s poradcem) a proberete, jak vám rodičovský plán funguje. Také se můžete dohodnout, že budete každý rok (např. ke konci nebo na začátku školního roku) společně hodnotit plán péče a provádět případné změny.

Všichni budete potřebovat čas, aby si rodičovský plán „sedl“, a zejména dítěti/dětem nějakou dobu trvá adaptovat se na nové situace a uspořádání, které po rozpadu rodiny nastává. Nemá tedy smysl změny vyhodnocovat po pár dnech či týdnech a při prvních obtížích se dožadovat změn. Máte-li domluvený konkrétní termín hodnotící konzultace, nebudete pod takovým tlakem řešit každou provozní neshodu nebo nedorozumění anebo rezignovat na úspěch rodičovského plánu jako celku. Na hodnotící konzultaci si můžete připravit konkrétní připomínky a návrhy změn. Připomínky by však měly mít faktický a konstruktivní charakter a být spojené s návrhem, jak situaci upravit jinak (ovšem stále s důrazem na hlavní princip sdíleného rodičovství, kterým je zajištění fyzické, emocionální a sociální přítomnosti obou rodičů v životě dítěte). Nedodržování dohod a pravidel rodičovského plánu, které jsou následně prezentovány jako „nefunkčnost“, nemusí vést ke změně rodičovského plánu a spíše na ně bude pohlíženo jako na nedostatek rodičovských kompetencí daného rodiče.

Některé změny je nutné směřovat k přirozeným změnám v životě dítěte (např. přechod dítěte ze školky do školy):

- denní režim dítěte
- odpolední program musí zahrnovat nejen volnočasové a relaxační aktivity, ale i přípravu do školy)
- může se měnit i způsob předávání dítěte – pokud jste doposud měli v rodičovském plánu upraveno, že si děti „předáváte“ prostřednictvím školky, musíte plán upravit podle pravidel školy, družiny atp.

Samozřejmě že někdy mohou v životě každého člověka a každé rodiny nastat neočekávané změny, které nemohly být předem zohledněny při tvorbě rodičovského plánu. Obecně lze předpokládat, že život žádného rodiče ani dítěte nezůstane roky, či dokonce desetiletí neměnný. Nejčastěji dochází ke změnám pracovních podmínek jednoho či obou rodičů, může dojít ke změnám ve zdravotním stavu rodičů či dítěte, děti postupují vzdělávací soustavou, rodiče navazují nové partnerské vztahy či zakládají rodiny, a je pravděpodobné, že tyto nové situace budou vyžadovat změnu rodičovského plánu. I pro tyto situace je dobré mít dohodu, jak budete při revizi rodičovských plánů postupovat. Důležitým pravidlem plánu sdílené péče je, že změny můžete provádět jen na základě předem daných mechanismů nebo společné dohody, jakékoliv jednostranné kroky, ultimáta či nátlak jsou projevem nedostatečného respektu k druhému rodiči, a tedy i nedostatku rodičovských kompetencí. Nelze učinit jednostrannou změnu (např. přestěhování dítěte, změna školy) a pak si ji nechat „dodatečně“ potvrdit soudem, když už další změna nebo návrat k původnímu uspořádání nemusí být v zájmu dítěte.

Poznámka: Jestliže se rodič/rodiče rozhodnou po prvním hodnocení rodičovského plánu k zásadním změnám plánu jen proto, že z jejich pohledu některé dohody nefungují a následně skončí u soudu, může se stát, že se soudce bude zdráhat měnit rodičovský plán, který shledává prospěšným pro dítě. Takže to, že jeden rodič nedodržel dohodnutá pravidla nebo k nim předem přistupoval jako k nefunkčním, nemusí být důvod k jejich změně. Soud má na mysli hlavně stabilitu životních podmínek dítěte, a proto způsob uspořádání péče o děti mění jen tehdy, když je k tomu dobrý důvod a je to v jeho zájmu.

V případě, že uvažujete o změnách, které se týkají oblastí upravených soudním rozsudkem (rozsah péče, místo bydliště dítěte, výživné), je vždy vhodné diskutovat předem tyto záležitosti s právníkem a dohodnout se, zda váš změněný rodičovský plán odpovídá platné legislativě a jestli k tomu musí být vydán nový rozsudek. Pokud se jedná o změny, které nemění parametry rozsudku, je jen na vás, jak budete postupovat.

Sdílené rodičovství je založeno na SDÍLENÉ spolupráci obou rodičů při výchově a péči o dítě, respektu k potřebám dítěte a úctě k druhému rodiči jako osobě, která má nezastupitelný emocionální význam v životě dítěte.

Sdílené rodičovství klade důraz na:

- Potřeby a nejlepší zájem dítěte a učí rodiče být vůči těmto hodnotám otevřenými, vnímavými a respektujícími.
- Nenahraditelný význam přítomnosti obou rodičů v životě dítěte, jakožto i pochopení nežádoucích dopadů rodičovského konfliktu, případně narušování vztahu mezi dítětem a rodičem.
- Nutnost nahlížet na uspořádání péče o dítě nikoliv jako neměnný stav, ale proces, který se mění v souladu se změnami v životě a vývoji dítěte, ale i jeho rodičů.

Sdílené rodičovství:

- Se nezabývá právy a nároky rodičů (včetně výživného).
- Není mediací nebo párovou terapií, nezabývá se „opravou“ partnerského vztahu, ale hledáním funkčních modelů komunikace a spolupráce rodičů po rozpadu partnerského vztahu ve prospěch zdravého vývoje jejich dítěte.
- Není nestranné, vždy stojí na straně potřeb a zájmů dítěte.

Více informací na
www.sdilenerodicovstvi.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

